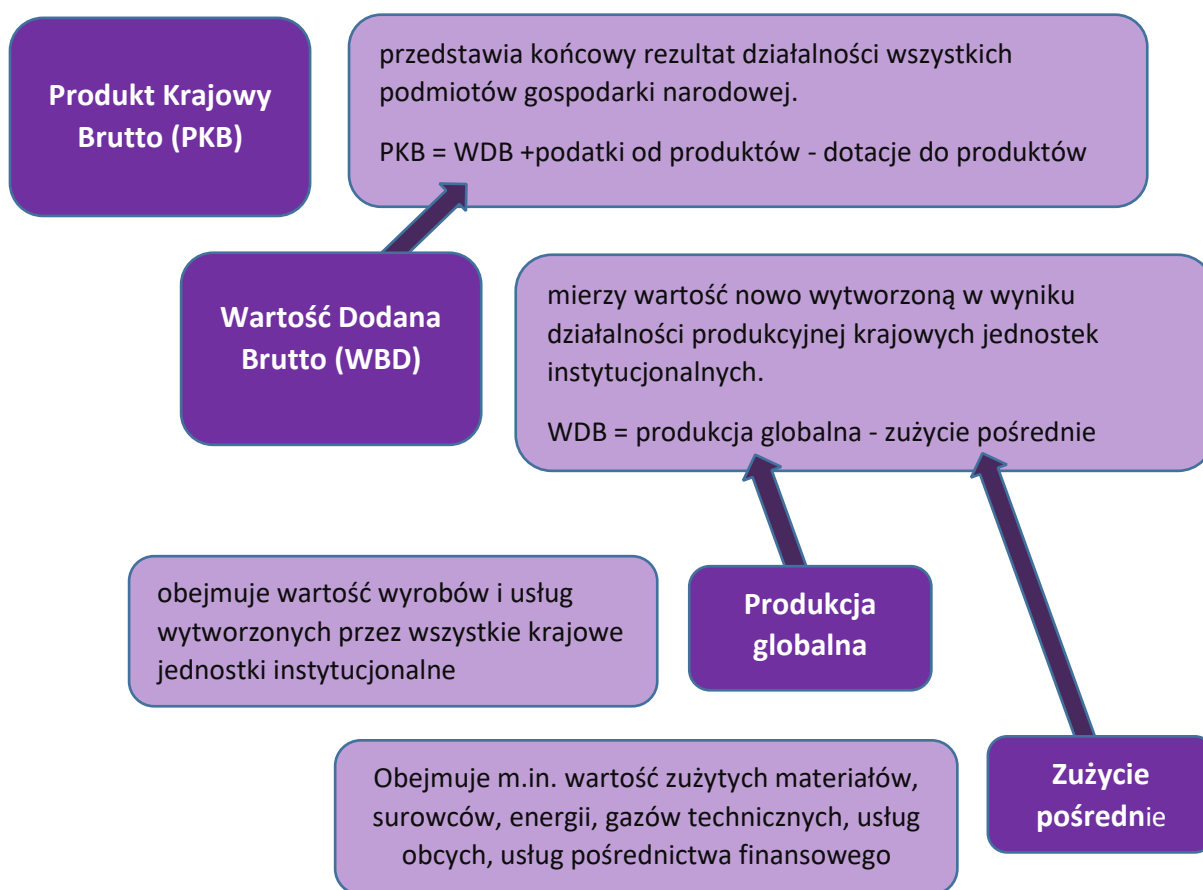

Produkt krajowy brutto wg województw¹ w 2023 roku², oraz wg podregionów w 2022 roku³

Informacje o wielkości produktu krajowego brutto i dynamice zmian w ujęciu regionalnym są źródłem wiedzy o zróżnicowaniu poziomu rozwoju oraz zmianach zachodzących w strukturze gospodarki województw i podregionów. Wyliczane w ramach tego badania wskaźniki makroekonomiczne są elementem monitoringu zmian zachodzących w procesach gospodarczych, jak również mogą być inspiracją do pogłębionych analiz ekonomicznych wspierających procesy decyzyjne w ujęciu przestrzennym.

Pojęcia związane z rachunkami regionalnymi są w swej istocie dosyć skomplikowane i trudne do zrozumienia, pomimo ich często publicystycznego traktowania. W celu uporządkowania definicji stosowanych pojęć przedstawiamy uproszczone opisy podstawowych kategorii i ich wzajemnych powiązań.

Produkt krajowy brutto w skali kraju wzrósł w 2023 roku w stosunku do poprzedniego roku w cenach bieżących o **9,7%**. Ta pozornie wysoka dynamika jest efektem wielu czynników, wśród których znaczącym jest m.in. wzrost cen. Dla porównania wzrost cen detalicznych i usług konsumpcyjnych,

¹ Różnica pomiędzy regionami (NUT2) a województwami sprowadza się do wydzielenia w województwie mazowieckim dwóch regionów

² Na podstawie „Wstępne szacunki produktu krajowego brutto wg regionów w 2023 roku” - informacja sygnalna GUS, 30.12.2024

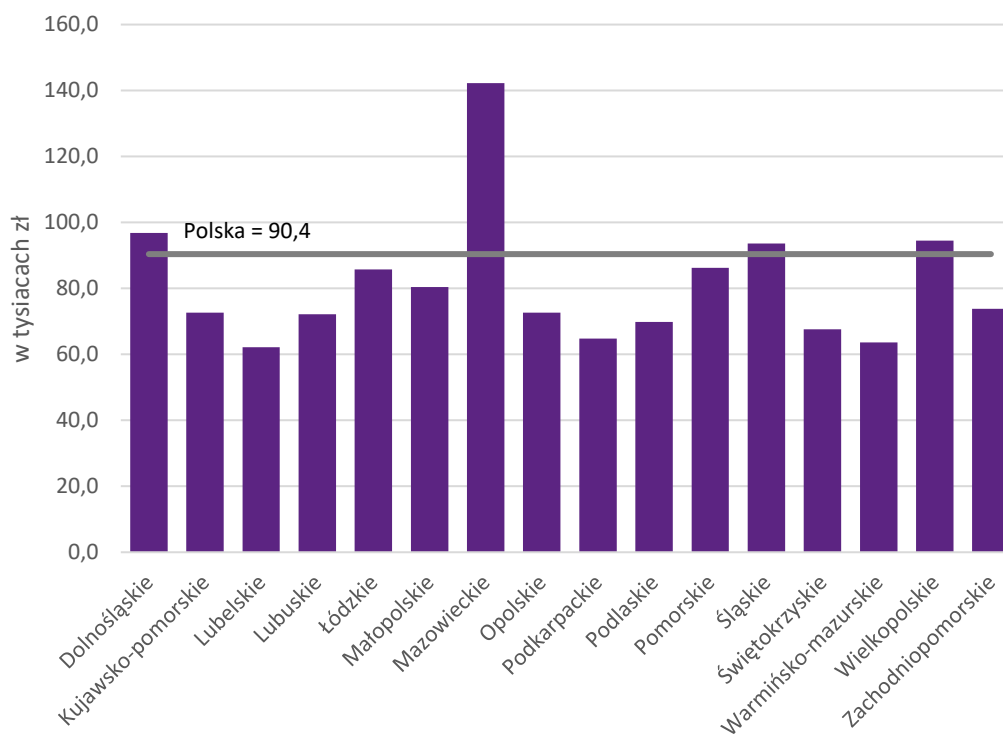
³ Na podstawie „produkt krajowy brutto – rachunki regionalne w latach 2020 – 2022”, GUS, 19.12.2024

które wg oficjalnych danych GUS wzrosły w tym samym okresie o 11,4%. Oczywiście obydwa te wskaźniki makroekonomiczne ilustrują nieco odmienne aspekty procesów gospodarczych, niemniej są ze sobą w pewnym stopniu powiązane. Jak zatem w tej rzeczywistości kształtuje się rozwój województwa małopolskiego? Dynamika przyrostu była nieco wyższa od krajowej odnotowując **wzrost o 10,2%**, ustępując województwom mazowieckiemu (wzrost o 12,6%), świętokrzyskiemu (wzrost o 11,6%) i podkarpackiemu (wzrost o 11,2%). Jednakże dynamika wzrostu PKB województwa małopolskiego w dłuższym okresie nie odbiega od średniej krajowej.

W wartościach bezwzględnych **PKB Małopolski osiągnął wartość 273,8 mld zł** (5 miejsce w Polsce), co stanowi 8,0% PKB krajowego, i jest to dosyć stabilny wskaźnik udziału województwa w tworzeniu dochodu całego kraju.

Małopolska jest jednym z najludniejszych województw, stąd w przypadku przeliczenia PKB na mieszkańca pozycja w rankingu województw jest zdecydowanie niższa. Szacuje się, że **PKB per capita wyniósł w 2023 roku w województwie małopolskim 80,4 tys. zł**, co stanowi 89,0% średniej krajowej i lokuje nas na 7 miejscu w kraju.

Wykres 1. Produkt krajowy brutto na mieszkańca w 2023 roku wg województw

Informacje na poziomie podregionów dostępne są obecnie za 2022 rok i lata wcześniejsze. W Małopolsce wyznaczone jest sześć podregionów, jak się okazuje znacząco zróżnicowanych pod względem potencjału gospodarczego. We wszystkich podregionach województwa małopolskiego przyrost wartości produktu krajowego brutto był niższy, niż średnia krajowa, co odbiło się na lokatach poszczególnych podregionów.

Zdecydowanym **liderem jest miasto Kraków**, dla którego PKB za 2022 szacuje się na poziomie **107,7 mld zł**, a więc niemal dwu i półkrotnie więcej od drugiego w kolejności podregionu krakowskiego. Kraków zajmuje drugie miejsce w Polsce pod względem wielkości produktu krajowego brutto, ale jest szybko doganiany przez podregion Trójmiejski. W 2022 roku Trójmiasto wypracowało 94,5% PKB

Krakowa, ale rok wcześniej było to 84,6%, a dwa lata wstecz – 80,7%. Tak więc już dane za 2023 mogą wskazać na niższą o jedno miejsce pozycję Krakowa.

Podregion krakowski obejmujący obszar powiatów bocheńskiego, krakowskiego, myślenickiego, miechowskiego, proszowickiego i wielickiego wypracował PKB rzędu **44,0 mld zł**, odnotowując największe tempo wzrostu spośród małopolskich podregionów. Pomimo tego pozycja podregionu spadła w ciągu roku o 3 miejsca i obecnie zajmuje 23 miejsce, pomiędzy podregionem rzeszowskim a opolskim. Z uwagi na niewielkie różnice w wartościach bezwzględnych można się spodziewać w kolejnych latach istotnych przetasowań.

Jedynie te dwa podregiony wykazały się PKB powyżej mediany dla podregionów w całej Polsce, wynoszącej 33,2 mld zł.

Podregion oświęcimski, czyli „Małopolska Zachodnia” wytworzył PKB wartości **32,8 mld zł**, zbliżony do wartości PKB w podregionie jeleniogórskim i zajmuje stabilną 39 pozycję wśród 73 polskich podregionów. Na dalszych miejscach znalazły się podregiony:

nowosądecki – 26,6 mld zł (43 miejsce), o zbliżonej wartości PKB do podregionu łódzkiego,
tarnowski – 21,9 mld zł (56 miejsce), minimalnie więcej od podregionu ciechanowskiego,
nowotarski – 15,4 mld zł (67 miejsce), poziom podregionu przemyskiego.

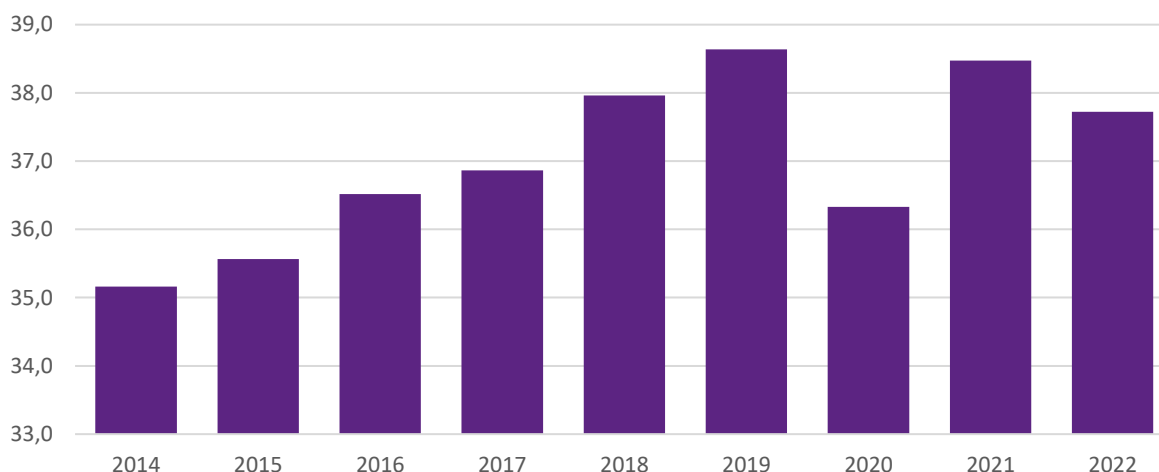
Wykres 2. Udział podregionów w produkcie krajowym brutto województwa małopolskiego

W 2022 roku najwyższy poziom **PKB na mieszkańca** spośród podregionów województwa małopolskiego odnotowano **w Krakowie – 132,2 tys. zł**, tj. 158,6% średniej krajowej i 178,5% średniej wojewódzkiej. I jest to jedyny podregion województwa wykazujący wartości przekraczające średnie. Wynik ten plasuje Kraków na piątym miejscu w kraju, zaraz po podregionie trójmiejskim. Warto zwrócić uwagę na wysoki poziom wskaźnika w odniesieniu do średniej wojewódzkiej (wyższe wartości odnotowano tylko w przypadku podregionu płockiego i miasta Poznania). Jest to efekt dużej koncentracji zjawisk gospodarczych w jednym podregionie.

Zróźnicowanie wewnątrz regionu dobrze charakteryzuje **wskaźnik dyspersji⁴ PKB na 1 mieszkańca** obliczony na poziomie podregionów dla poszczególnych województw. W 2022 największym zróźnicowaniem PKB per capita charakteryzowały się podregiony w regionie warszawskim stołecznym ze wskaźnikiem dyspersji wynoszącym 42,6%, a najmniejszym podregionie województwa lubuskiego – 3,6%. **W Małopolsce wartość tego wskaźnika dla 6 podregionów wyniosła 37,7%.**

Wykres 3. Wskaźnik dyspersji PKB na mieszkańca w województwie małopolskim w latach 2014-2022

Zróźnicowanie wewnątrz województwa pogłębiało się do 2019, w kolejnych latach odnotowano stopniowy spadek. Trudno jest o zdecydowaną diagnozę, czy trend ten, wskazujący na nieco bardziej zrównoważony rozwój, utrzyma się w dłuższym okresie.

Podregionami najbardziej zbliżonymi do podregionów małopolskich pod względem wartości PKB na mieszkańca są:

dla podregionu oświęcimskiego – podregiony szczeciński i grudziądzki

dla podregionu krakowskiego – podregiony radomski i bytomski

dla podregionu nowosądeckiego i tarnowskiego – podregiony nyski i szczecinecko-pyrzycki

dla podregionu nowotarskiego – podregiony krośnieński i chełmsko-zamojski

Produkt krajowy brutto, a właściwie wartość dodana brutto budowana jest ze składowych pochodzących z różnych rodzajów działalności. W rachunkach narodowych najczęściej używane jest podział na kilka grup rodzajów działalności wg sekcji PKD:

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo czyli sekcja A wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007;
- Przemysł, obejmujący sekcje B, C, D, E PKD 2007;
- Budownictwo będące sekcją F PKD 2007;
- Handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja – suma sekcji G, H, I, J PKD 2007;
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości – sekcje K oraz L PKD 2007;
- Pozostałe usługi - sekcje od M do T.

⁴ Liczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów a wartością dla całego województwa (regionu), ważonych liczbą ludności poszczególnych podregionów, wyrażona w procentach PKB na mieszkańca dla danego województwa.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne wpływające na wartość PKB dla Małopolski za rok 2022 kształtowały się na następujących poziomach:

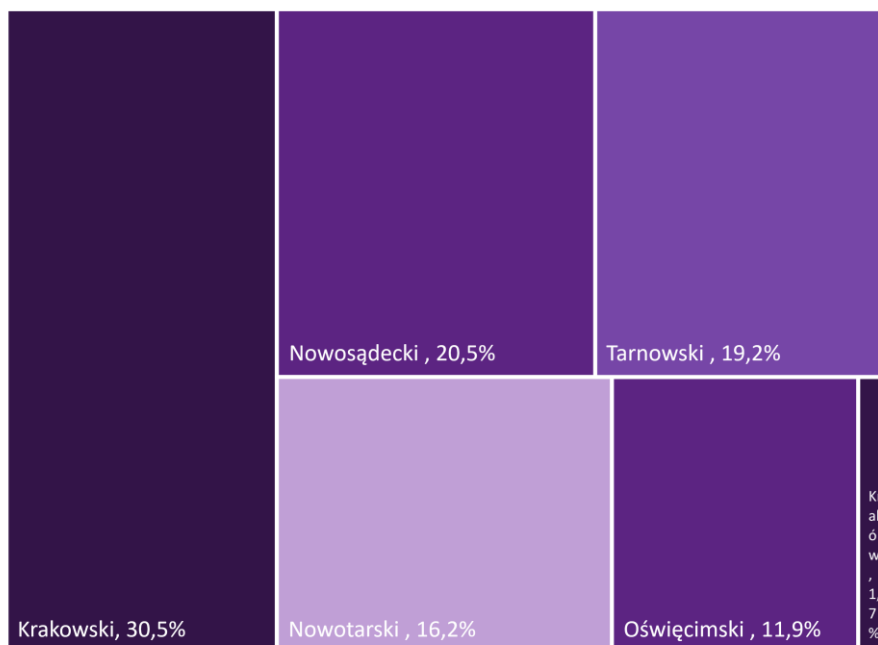
Produkcja globalna	= 520,9 mld zł
- Zużycie pośrednie	= 299,2 mld zł
Wartość dodana brutto	= 221,6 mld zł
+ podatki – dotacje	= 26,8 mld zł
Produkt krajowy brutto	= 248,5 mld zł

W skali województwa w okresie 2020-2022 zauważalny jest **spadek udziału budownictwa oraz pozostałych usług w tworzeniu WDB**. W miarę stabilny, choć niewielki jest udział sekcji Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo i rybactwo, natomiast w pozostałych grupach sekcji obserwuje się wzrost udziału.

W poszczególnych podregionach Małopolski udział poszczególnych grup sekcji rodzajów działalności jest nieco bardziej zróżnicowany, obrazując lokalną specyfikę gospodarki. **Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo i rybactwo** okazuje się najsilniej wybrzmiewać w **podregionie nowotarskim**, chociaż jest to zaledwie 3,1% WBD podregionu. Taki sam udział rolnictwa w tworzeniu WBD podregionu odnotowany został w podregionie przemyskim.

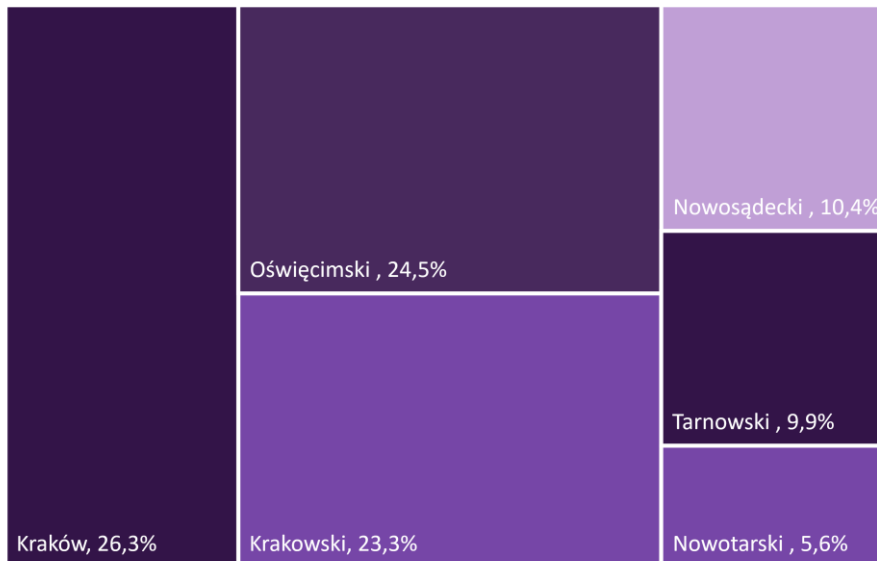
Inaczej kształtują się udziały poszczególnych podregionów w tworzeniu WBD dla poszczególnych rodzajów działalności w skali całego województwa, co obrazują wykresy zamieszczone poniżej każdego akapitu.

Wykres 4. Struktura udziału podregionów w tworzeniu wartości dodanej brutto w działalności „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” w województwie małopolskim w 2022 roku

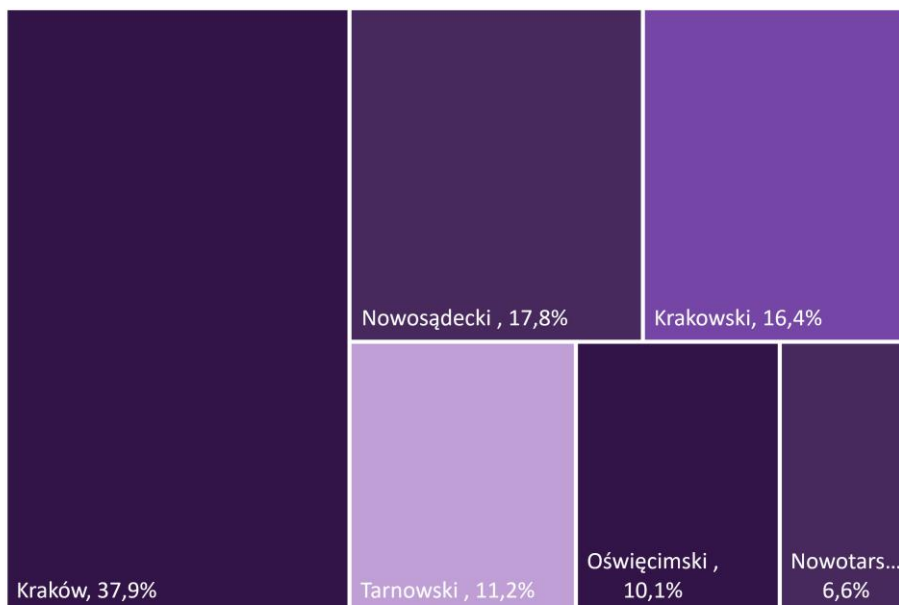
Najwyższy udział **przemysłu** w tworzeniu WBD wykazuje **podregion oświęcimski** - 42,4% (przy średniej wojewódzkiej wynoszącej 22,8%). Najbliższym podregionem o zbliżonym udziale działalności przemysłowej w tworzeniu WBD jest podregion tarnobrzeski.

Wykres 5. Struktura udziału podregionów w tworzeniu wartości dodanej brutto w działalności „Przemysł” w województwie małopolskim w 2022 roku

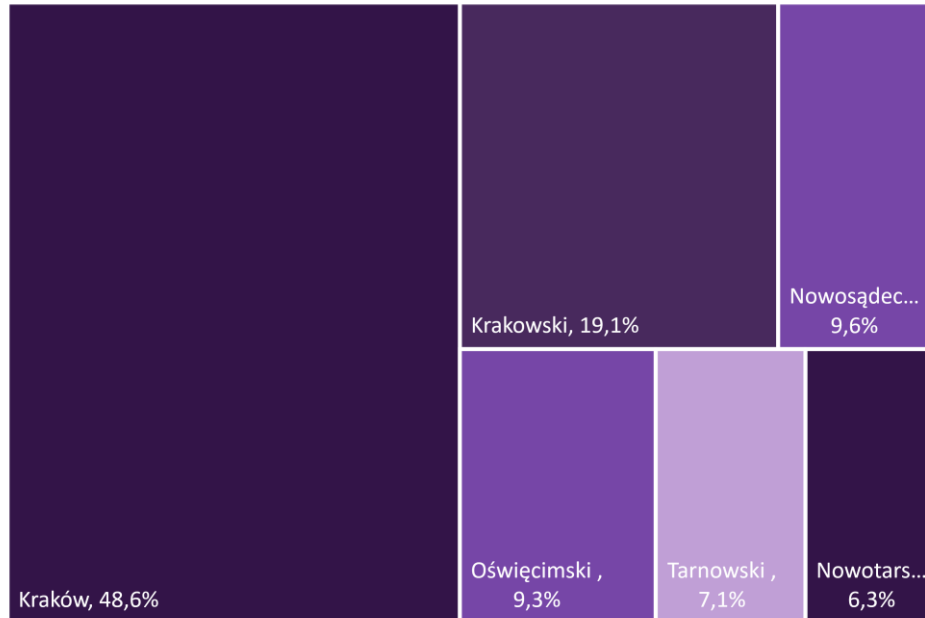
Budownictwo najbardziej jest widoczne w przypadku WBD **podregionu nowosądeckiego** – 13,6%. I niespodzianka – jest to najwyższa wartość wskaźnika w Polsce. Drugim podregionem jest podregion gdański w udziale budownictwa na poziomie 10,8%, a trzecim **podregion tarnowski** z 10,4-procentowym udziałem sekcji F w tworzeniu WBD.

Wykres 6. Struktura udziału podregionów w tworzeniu wartości dodanej brutto w działalności „Budownictwo” w województwie małopolskim w 2022 roku

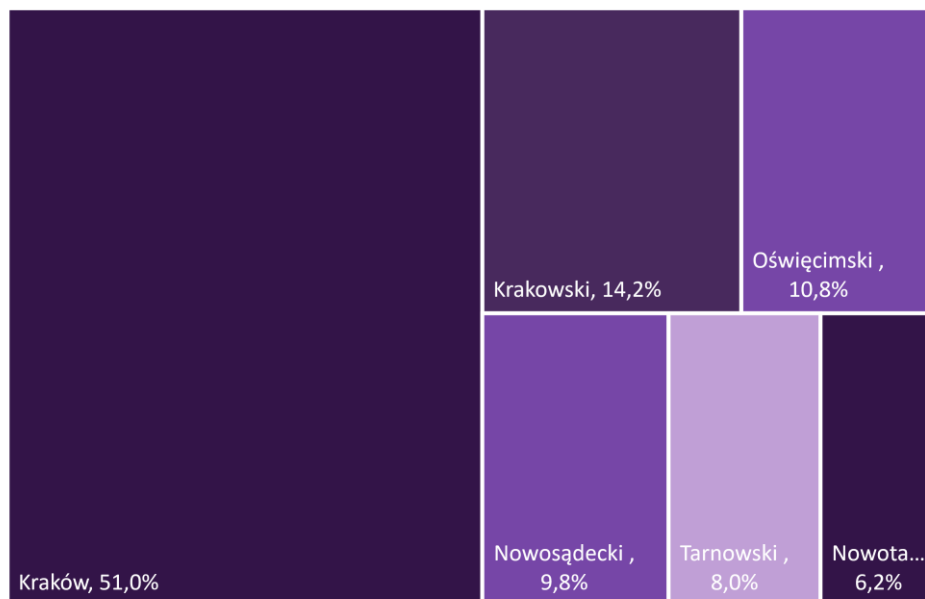
Handel, naprawy pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja – ten zbiór działalności najbardziej jest widoczny w tworzeniu WBD dla **Krakowa** – 33,3%. Zbliżone udziały odnotowano również dla Szczecina (33,2%) i Wrocławia (32,9%).

Wykres 7. Struktura udziału podregionów w tworzeniu wartości dodanej brutto w działalności „Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja i gastronomia; informacja i komunikacja” w województwie małopolskim w 2022 roku

Kraków na również najwyższe udziały na tle pozostałych podregionów województwa małopolskiego w pozostałych dwóch grupach działalności: **działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości** - 12,0% (notowania między podregionem chełmsko-zamojskim a lubelskim), oraz **pozostałe usługi** – 33,7% (najwyższy udział w Polsce), wyprzedzając drugi w kolejności Wrocław o 1,2 punktu procentowego.

Wykres 8. Struktura udziału podregionów w tworzeniu wartości dodanej brutto w działalności „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości” w województwie małopolskim w 2022 roku

Wykres 9. Struktura udziału podregionów w tworzeniu wartości dodanej brutto w działalności „Pozostałe usługi” w województwie małopolskim w 2022 roku

